

Gender, transgender en geestelijke verzorging

Het leren kennen van je genderidentiteit is misschien wel het meest ingewikkelde leerproces dat een mens in het leven moet doorlopen, althans wanneer biologie en psychologie niet op elkaar aansluiten. Het kan dan ook niet anders dan dat geestelijk verzorgers in aanraking komen met vragen en problemen op dit vlak. Identiteit is gegrond in het lichaam. Als het lichamelijk besef van het zelf niet vanzelfsprekend is, als er niet de ervaring is dat dit lichaam van mij is of bij mij hoort, geen coherent gevoel van 'dit ben ik' die een eigen perspectief op de werkelijkheid heeft, geen bewustzijn dat vanzelfsprekend in verbinding staat tot anderen en tot de omgeving – dan kan het niet anders of zingeving en levensbeschouwing zijn in het spel, en dus geestelijke verzorging. Een mens leert met het lichaam. Hoe ingewikkeld dit kan zijn, spreekt bijvoorbeeld uit het lied 'For today I am a boy' van Antony and the Johnsons op hun CD *I Am a Bird Now* (2005): *One day I'll grow up, I'll be a beautiful woman / One day I'll grow up, I'll be a beautiful girl // But for today I am a child, for today I am a boy.*

Voor een deel staat dit nummer in het teken van geestelijke verzorging en (trans)gender. In het Amsterdam UMC (locatie VUmc) bestaat al jaren een kliniek voor transgender personen. De geestelijk verzorgers aldaar hebben zich in de thematiek gespecialiseerd, en doen onderzoek naar de mogelijkheden van geestelijke verzorging voor transgender personen (de bijdragen van Michel Beckman en van Maudy van Klaveren). Het thema komt ook aan de orde in het interview met Wilko Mulder, die zich als humanistisch raadsman bij de krijgsmacht o.a. voor deze doelgroep inzet. Ook in de recensies van de film *Una mujer fantástica* en van het boek over de geschiedenis van transgender in Nederland klinkt het thema door. Hanneke van der Korst stelt daarna nog het discours over gender binnen de geestelijke verzorging bij justitie aan de orde aan de hand van haar eigen ontwikkeling als theoloog en geestelijk verzorger.

Maar dit nummer biedt meer, veel meer. Er is nog het artikel van Chantal Sluijsmans over haar promotieonderzoek naar een andere invalshoek van geestelijke verzorging in de zorg. Voor dit onderzoek heeft zij dit jaar de VGVZ Award voor Wetenschappelijk Onderzoek ontvangen. De beeldtentoonstelling laat portretten van longstay tbs'ers door Henk Hage zien. Kees de Groot bespreekt drie rapporten over de ontwikkeling van religie/levensbeschouwing in West-Europa en Nederland in het bijzonder, vooral vanuit het perspectief van geestelijke verzorging. Madeleine Timmermann doet verslag van een lopend onderzoek naar het belang van rituelen in de eerstelijns palliatieve zorg. Verspreid door het nummer treft u drie columns aan, een bijdrage over het belang van imperfectie in De Etalage, een gedicht met bijbehorend beeld (beide van Luuk den Hartog). En nog enkele boeiende boekrecensies.

De overheid wil de geestelijke verzorging in de eerstelijns (palliatieve) zorg structureel financieel ondersteunen (een onderwerp dat in het volgende nummer aan bod komt). Het TGV helpt mee de rijkdom van geestelijke verzorging voor het voetlicht te brengen.

Sjaak Körver, hoofdredacteur; tgvhooftredacteur@vgvz.nl